

Vasile ANDRU:

## “Fericirea este genetică, nefericirea se tratează”

i) *Vasile Andru a lansat recent două cărți de proză : “Opt chipuri ale singurătății” și “Veacul meu, fiara mea”(Editura Dacia xxi). Două cărți puternice, în care răzbat și ecouri din biografia sa bucovineană și... planetară, ambele lucrând la întărirea unei legende personale. Autorul s-a născut într-o familie de țărani, în 1942. A avut o copilărie încercată de urgiile istoriei, războiul mondial și urmările lui. S-a format în mediul fabulous-tradițional al satului bucovinean și la tăinuții isihăști din Carpați. Apoi s-a format în lume, a avut burse de studii în Occident și în India. A călătorit la Muntele Athos, în Micul Tibet, în Oceania, în Lumea Nouă. A publicat peste 30 de cărți. Vasile Andru este omul-enciclopedie, omul care știe să vindece sufletul prin credință, omul care știe secretul fericirii. (L.G.)*

\*\*\*

- *Domnule Vasile Andru, știu că ați copilărit în satul Mușenița, jud. Suceava. Cum era satul copilăriei Dumneavoastră și ce vă amintiți cu plăcere din perioada aceea?*

- *Cred că Mușenița era satul ideal. Am numai amintiri mitologice, la concurență cu Ion Creangă, așa zice. Imi amintesc că vara era foarte lungă și superbă, iar iarna era scurtă de tot, și zăpada era caldă, așa îmi amintesc acum; știu că mă furișam desculț afară, prin zăpezi, cu picioarele goale, dar mă aduceau părinții în casă, curmându-mi repede bucuria de a zburda desculț prin zăpada ! Apoi tata mi-a făcut opinci din piele de vițel. Mă dădeam pe gheață pe un lac înghețat, mă invidiau colegii mici, pentru că doar eu aveam opinci, ei aveau ghete... Toate amintirile din sat sunt solare, luminoase. Chiar păscutul oilor - asta era "ascultarea" mea, zilnic. Și așa, cu oile, cu vitele, citeam pe rupte, mi-am făcut*

primle lecturi pe imaș, pe câmpuri... Soră-mea cea mică, Maria, mă imita, și la cățărat prin copaci, după fructe -precum Ion Creangă; și la viteza de lectură din autorii zilei, pe câmp... și la recitat "Crezul" în biserica satului. De pe la 9 ani, tata mă lua în pelerinaje la trei mănăstiri bucovinene... Toată copilăria a fost superbă și ocrotită. Deși nu mi-am ales prea bine timpul nașterii (în plin război mondial!), deși m-am născut într-un veac atroce, iar satul natal a fost rupt în două, și era prigoana bolșevică... eu am fost ocrotit, parcă trăiam în afara istoriei... într-o Bucovină ea toată în afara istoriei, în mit.

*-De ce Andru? Când v-a venit ideea să folosiți un pseudonim?*

- Când am publicat prima proză, 1967, am folosit Andru, ca nume literar. Nu-i pseudonim, ci este rădăcina numelui de-acasă. Am revenit la rădăcină, la esențial. Simțeam că așa mă cheamă dintotdeauna. Nu cred că m-am luat după modelul Eminescu, derivat din Eminovici. Mai târziu, prin anul 2000, Ion Popescu Sireteanu a cercetat prin arhive și a zis că, într-adevăr, numele era în vechime Andru, și a fost slavizat de mitropolitul sârb al Bucovinei, Daniel Vlahovici: acesta a slavizat numele tuturor clericilor din Cernăuți, din Bucovina. Asta am aflat după ce eram deja scriitorul Andru... Patru manuale universitare, le-am semnat cu numele Andrucovici. Fiica mea Tamara, care a publicat recent primul ei roman, semnează Andrucovici.

*-Ați călătorit mult. Povestiți-ne despre oamenii pe care i-ați întâlnit. Despre locurile văzute. Ce v-a impresionat cel mai mult?*

- Cel mai mult mă impresionează, într-o țară nouă, să descopăr *că mă înrudesc cu acei oameni din țară nouă*. De altfel, eu nu călătoresc, ci *mă mut un timp în alt spațiu*. Mă strămut acolo, sau fac pelerinaje. Chiar viața este un

pelerinaj pe Pământ. Ziceam: descopăr brusc rudenia. Indienii din Sud seamănă cu moldovenii, îi simt pe toți rubedenii de sânge. Anul trecut am stat un timp în Japonia. I-am îndrăgit spontan și i-am găsit rubedenii... nu-mi venea să-i mai las! Cât despre oameni... mă atrag *oamenii fenomen*. Pe oamenii de rând îi simt neamuri străvechi, pe oamenii fenomen îi simt semizei. Primii mă ospătează, ceilalți, semizeii, mă promovează în har. Este o planetă grozavă. Unii zic: e iadul! Eu le răspund: este un rai care mai ceva imperfecțiuni..

*-Cum ați compara srisul începuturilor dvs. cu cel de azi?*

-Ca disciplină de lucru literar, la început eram cehovian... și camusian. Dar când am debutat cu proză, eram... andruian (adjectiv creat de N.Steinhardt!). Când am dus prima mea proză la revista Luceafărul, redactorea Gica Iuteș m-a respins, zicând: "Te resping, pentru că *nu scrii și tu ca toată lumea!*" Atunci am dus aceeași proză la România Literară, și redactorul S. Damian a citit, s-a ridicat în picioare și a zis: "Te public, pentru că *nu scrii ca toată lumea!*" Și, de atunci, am rămas andruian... Deși într-o zi îmi era dor să scriu simplu, vessel, paideic și viguros ca Ion Creangă, și am scris spontan *Povestea lui Sarsailă care a zidit o catedrală...* Dar nu l-am ajuns pe Creangă, evident... O schimbare s-a petrecut, cred, în seva și duhul prozei mele, poate după ani lungi de isihasm... Poate s-a petrecut o fină mutare, în proza mea: de la calofilie - la filocalie. Adică de la frumosul literar, la frumosul duhovnicesc.

*-Despre ce ați scris în volumul recent apărut "Farmece, legări, dezlegări"?*

-Este un volum de etno-psihiatrie. Studii despre magia la români și modurile de desfermecare, de exorcizare. Dezlegări psihiatrice, dar și preoțești.

-Care sunt subiectele și temele pe care le abordați cel mai des în lucrările dvs?

- Roman psihologic (*Mirele*), roman istoric (*Noaptea împăratului*), de dragoste (*Progresia Diana*), de supraviețuire (*Păsările cerului*), de crimă mioritică (*Muntele calvarului*), roman metafizic (*Grădinile ascunse*). Și cărți de spiritualitate, de înțelepciune (*Terapia destinului*).

-A existat cineva care să vă influențeze în creația literară, dintre marii scriitori?

-Nu m-au influențat nici măcar scriitori pe care-i admir total, precum: Kerouac, sau Gogol, sau Yourcenar, sau Yukio Mishima, sau Boris Pilniak, sau Galaction, sau Sadoveanu, sau Filimon, sau Loteanu (ca prozator și cineast), sau Salinger... sau Tagore... Poate m-a influențat *Biblia*: *Ecleziastul*, *Predica de pe Muntele Fericirilor*.

-V-ați cunoscut, vă cunoașteți îndeaproape cititorii?

- Da. Ei sunt , sau devin, personaje de carte, imediat.

-Se poate trăi azi în România numai scriind proză sau poezii?

-Nicăieri, nu doar în România. Excepțiile sunt, însă, superbe. Se poate trăi din scris dacă te eliberezi de robia trebuințelor. Omul amorf are 11000 de trebuințe pe zi... Omul eliberat are doar două trebuințe... tinzând spre zero trebuințe. Emil Cioran a trăit din Scris? El zicea: "Am trăit toată viața din pomană... burse... ajutoare... premii". Ca să-și păstreze o bursă, la Paris, Emil Cioran decidea să rămână repetent mulți ani, era cel mai bătrân student, repetent de profesie, și mânca la cantina studenților... la care am mâncat o vreme și eu ca bursier la Paris.

Eu, iată, am trăit doar ca scriitor și ca îndrumător de practici psiho-spirituale; așa zice că am trăit din scris. Dar s-au adăugat multe burse de studiu , sponsorizări, invitații să conferențiez în străinătate. Și zic mereu: Orice câștig este un DAR, un cadou și orice pierdere este o restituire.

*-Unde credeți că s-ar afla locul scriitorului în societatea românească?*

-Locul scriitorului este la masa de scris, în orice societate. Locul lui este la înmulțit talantul. Dacă, pe lângă scris, el își găsește și o misiune, asta e o problemă de destin personal.

*-Sunteți colaborator al mai multor publicații. Cum îmbinați jurnalismul, cu latura sa realistă, și proza, cu latura poetică?*

-Jurnalismul este un eroism sau o sinucidere. Nu am practicat niciodată jurnalismul. Pentru că nu sunt nici erou , nici sinucigaș. Admir însă marii gazetari. Când văd un scriitor care scrie zilnic la ziar și nu decedează, eu sunt uluit și fermecat... Cazuri celebre: Tudor Octavian, Dan Stanca, Grigore Cartianu... Adică ei scriu tabletă de ziar cu darul scriitoricesc perfect. Eu am fost prezent în multe multe reviste și ziare , dar de fiecare dată, n-am publicat articol de ziar, ci capitole de carte. Lumea le poate citi ca articole autonome, dar în relitate ele sunt capitole dintr-o carte viitoare.

*-Au fost și momente de cumpănă în viața dvs. literară? Ce v-a ajutat să le depășiți?*

- Au fost doar ocultări... perioade când scriu fără intenția de a publica. Scrisul a devenit precum respirația. Scriu ca să respir, și pun manuscrisul la sertar... Dar la un moment dat, îmi zic: Hai să mai public una din

postumele mele... Și mai scot un manuscris din sertare... Deși nu-i simplu. E ușor de scris o carte, dar e foarte greu s-o finalizezi...

*- Ce este fericirea? Care este secretul ei?*

-Fericirea este mintea liniștită. De aici se deduce și secretul ei. Mai observ că fericirea este genetică. Dacă nu te-ai născut cu gena fericirii, să recurgi la o practică de redresare. Nefericirea se tratează.

*-Putem deveni fericiți, scriind?*

-Da, când scrisul este ca o rugăciune. Dar de regulă, scrisul se hrănește din cele două instincte bazice, de conservare și de reproducere...

*-Ce faceți când nu scrieți?*

- Surâd... deci exist.

*- Surâd, deci exist - este titlul unui volum pe care l-ați publicat recent. Despre ce-i vorba în el ?*

-Despre venirea mileniului trei. Despre a fi român într-un sat multietnic. Și despre pelerinajul regelui Mihai în satul meu natal Bahrine ști!

*-Ați pășit vreodată pe pământurile aflate dincolo de Prut, în Basarabia?*

-Daaaaa. Prima dată în 1984... Iar după 1990, de N ori. Am publicat 5 (cinci) cărți la Chișinău... Am poposit la mănăstiri... dar și în depozitul subteran uriaș de vinuri, la Cricova.

*-Aveți prieteni la Chișinău – scriitori, jurnaliști, editori ? Planificați vreo vizită în Republica Moldova în viitorul apropiat?*

-DA, am prieteni, confrăți, ... Și editori grozavi: doamna Valentina Buzilă, doamna Marcela       Mardare, doamna Raisa Sochircă. Mi-e dor mereu de Chișinău, de Căpriană, de Ulmu, de Soroca, de Bălți, de Hotin și de Tighina...Vreau să revin pe la sfârșit de august...

*-Ce lipsește, în opinia dvs, literaturii basarabene ca să ocupe un loc de vârf în literatura din România?*

-Lipsește mediatizarea. Suntem la discreția mediatizării, țito și Arcadie Suceveanu, și Nicolae Dabija, și Galaicu-Păun, și Nina Josu, și Valeriu Matei, și Irina Nichit, și Serafim Saca, și Mihai Cimpoi, și Nicolae Popa,și Lida Codreanca, și Leo Butnaru,și Nicolae Esinencu. Fără o oarecare agresivitate a promovării, fără un canibalism al scenei, fără o seducție mediatică, n-ai cum aduce Ursul (Cititorul) la miere (Cartea).

*-Aveți un mesaj pentru cititorii români de pretutindeni?*

-Să-și facă arborele genealogic , să nu se simtă deșurădăcinați. Dacă sunt departe-departe , să simtă că au extins România până acolo, departe. Că au extins România până în California, până în Australia...Să le citească nepoților *Doina* lui Eminescu și *Iubire magică* de Vasile Voiculescu. Iar seara, la culcare, să adoarmă citind din *Biblie*, fie și măcar trei fraze.

A consemnat **Ludmila Gîrjău**, Revista Natura, Chisinău, 2011.